

КЭПСЭЭН БУОЛУОН СӨПТӨӨХ

Одүүлун Улуус бу тарбахха бигдэнэр улахан нэһилиэгэ бааныыга суох буолан албах сэмэни-суу- ханы көрсүбүтэ, нэһилиэгэ- нэ да эрэйдэммитэ. Ой- дүүлэринэн буоллабына, 4-5 сыллаахыта уруккута дьон олоро сылдыбыт дьэтигэр бааныыкыта сылдыбыттар. Ол тэрэ- бин уһаабах Сотору-со- тору саахалланан, онтон- мантан иһэн, туһалаах- таапар эрэйдэммитэ үгүс эбит, устууан үлэ- лээн уурайбыт.

Ааспыт сылга ол дьэ- лэри хаттаан көргүтөн, сана, котельнай тутан, бааныык дьэ айыллар буолбут. Дьэтигэр өрө- мүнөнүһүнүтэ мый-ардас ылымни А. Е. Сибиряков уонна Т. Г. Сибиряков үлэлээбиттэр. Кинилэр- та систематын таһыыга, тас турбаларын тэрдьы- га олохтоох дьаһалта сан- техниктара көмөлөспүттэр.

ДЬЭ, БУ ХАҢААЙЫСТЫБА

Бу нэһилиэгтэн Р. С. Барашков салайааччылаах баанынай хаһаайыстыба- тын туһунаа бийиги ха- ымаппыт биирдэ эрэ су- руйбата. Дьэбуе хаһа- айыстыба улууска бааһы- найдар хамсааһынарытар бийлэр-көстөр орудлаах. Ол курдук, хайа тэрил- тэтигэр үгүсүтэргэ холо- бур буолар үлэлээх.

Рынок ыһааһына кини- лэргэ да таайар. Ол эрэ- ри кэс сырыттаах ахсын туох эмэ сонун сабалла- ыһааһына, көпсүрдээх буол- лан үөрдүлэр. Бу сы- рыбытыгар сана бортэ- хой дьэи бэйэлээх хотон туттан көрүстүлэр. Күн төһө да көһүрдэр, үлэти- гэр баар буолан биирдэ- лэр. Хотон ититилэр системалаах буолан, уоту- күөһү көрөр иһиттэн, манна эргиччи дьуһуурус- тубалаан холлолор эбит. Юов Степанович Бараш- ков уонна Николай Петро- вич Кардашевский дьэ-

С. СЕМЕНОВА.

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБУН
ХАҢЫАТАСАНА
СТОЖХАҢЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 8 (7549) © 1994 сыл тохсунуу 22 күнэ. Субота © Санаата—46 солкуобай 15 харчы.

СҮӨҮ КЫСТЫГА

Булан-талан, ыпсарынан...

Кэлин кэниэ сылларга дойдуга ит үүмэкиэ, улуус хаһаайыстыбалара бордунукуйаны ылымга уонна государственны кыт- та ахсааһыта улахан ы- рахаттары көрүстүлэр. Сыла ахсын ыһааһы- чын айылыгынан кыс- тыр сүөһүлэртэн өлгөн бордунукуйаны, төрөл- кой төрүөбү ыһааһыг- биллэр. Аны ону тэҥэ би- лини олоххо сөл түбө- лүннэри дьон ааттаан ха- ҥаайыстыбалар бытары- ыһааһы, бааһы-дуоһу үлэ- лэтигэр баар не ыһааһы ситэ туһааһыт буолууга, кыаллаах да айылаах кыаллыбытыгар тиздирби- тэ чуолкай. Урукку Эри- лин Эристин аатынан совхоз Чакырдааһы отде- ленията улууска биир бас- төһүлүн бэйэтэ бэйэтэ бас билиин, дьаһанан үлэлээбитэ хас да сыл буолла. Бастаан угаа со- рох үчүгэй түмүктэри си- тиспитин билэбит. Аас- пыт сылтан көлхөс дьон- төрүөт үлэлэри саба- лаабыттар. Туспа устай- бы ыһааһыттар, бэра- былыһаһыны, ревизи- лыр комиссияны талы- мыттар. Билигин даһыи бэйэлэрин көлхөһүн аа- ҕыналлар. Ол эрэри улуус дьаһалтата да, таа хаһаайыстыбатын управ- ленията да таһаарыстыба- нан билинэллэр.

Сорохтор биирдислээн бааһынай хаһаайыстыба- нан бараннар, көлхөс 140- ча чилиннээх. Сүөһү- аһы өлүүгө (пайга) үлэ- тин түмүгэр хаһаайысты- ба ыһах сүөһүтэ, сылгыта адыһаабыта биллэр. Бй- ылгы кыстынаа 730 ыһах сүөһүнү, 508 сыл- гыны кыстатан туруорал- лар. Итилэри 11 ман- ныһыт, 3 тигиһэ кө- рөөччү, 5 сылгыһыт, 2 убаһа аһаааччы көрөл- дөр-истэллэр. Ону таһа- нан сана төрүөбү бөбөй- дьаһааччылар, фермалар ис-тас үлэтигэр, меха- низатордар бааллар. Бй- ыл Салыһаада үс хо- тоһунан, «Маарыкчааһыга», «Арғыска» ыһах сүөһүлэ- рин кыстатан туруорал-

лар. Эбэһэ уонна Мин- ныһаада сылгыларын үө- рүн иһиннэ 60 убаһа- ларын киннэһэн аһааһаллар.

Ааспыт сылга Эрилин Эристин аатынан көлхөс государствен сааһаһын эти- туттарыга аһарбыта, от- тон 350 тонна үүтү аты- лыаһааһын 5 тоннанан кыайбата. Бйылгы кыстык ыйдарыгар 11 ыһах сүөһү, 2 сылгы ту- һаа суох өллө. Ааспыт саас Таатта, Хонду урэх- тэрэ сүүрдөннэр чакырдар сүүрүн ходоһалара бала- ча үүмүттэрэ, оттон алаастарын аһыга нуба- рыччы салаабыта. Ону та- Һынан Нуотарада 170-ча тонна оту содоһууһаалаа- быттар. Онтукаларыттан шеефтээх «Агротехнаб» акционернай общество (на- чальник В. Н. Филиппов) аһарын мистатигэр та- Һан биирдэ, кинилэр со- роһун салгыы тиздир би- лааннаахтар. Итиннэ сөргэ Төхтүртэн 43, Хаҥааһа- ҥа 50 тонна оту тиздир- тэр. Эссе төһө тонна до- роххой айылыкка наады- Һаларын адыһааһы-суотта- нан көрөн баран, 100 тон- наны атыһаһааһыга бйлаа- рыммыттар. Ону бэйэлэ- рин чааһынайдарыттан уонна «Хайахсыт» бааһы- най хаһаайыстыбатын ас- социяциятыттан буларга кэпсэтиһиттэр. Бйыл кыһына олус уһунуу- к тыһыһаан, объектарыгар чоһу тиздир улаханнан кыһыттар сылдыбыт- тар. Онуоха эмэ шееф- тээх «Якутводмелнора- ция» холбоһук ПМК-та (начальник П. Н. Миш- кин) туһааннаах көмөү өтөрбүтүн олохтоохтор үгүс тыһынан аһааһаллар. Ону тэҥэ кинилэр 100 гектар сиргэ дуһаны ас- таран, кэскиллээх үлэ- ригэр көмөү өтөрбүттарын аһынан бэйэлэһил- лэр.

Бэйэлэрэ ааспыт сылга 60 гектарга күөх үүнүү- нү ыһыттар. Онтукаларыттан дуоннаах үүнүү- нү ыһааһааһар, күбүн сүөһүгэ аһан бизэһи мө- ччидиттэр. «Агро» ассо- цияциятыттан чөлчөһи сы-

наа 60 уонна Амма улууһуттан 15 тонна ту- Һах бурдугу атыһааһы- нар сылгыларын үөрүн окко дьүөрөлээн эһин аһа- тыыга туруораллар, ону тэҥэ күөх үүнүүнү, бур- дук соломотун туһаммыт- тар. Чакырдар бааһынаа- рын иһиннэ кэһэтэргэ, хо- дуһа сирин түһэрэн онго- рорго былааннааһаллар. Бйыл 30-ча гектар сирин түһэрарга бйлаарыммыт- тар, ити курдук сыһыа эссе шеефтээхтэрин кытта дуоһааһааһын ходоһаа- рын утумнаахтык онго- рорго суоттаһаллар. Бйылгы урэхтэрэ кы- ра да буоллар сүүрдөн- нэр Урэх Эбэһэ, Тураах Уһааһыгар ууну куттар- быттар. Оттон бйылгы сылга «Хара Хомустаах» күөлүн толорторор баа- лаахтар.

Кыһын куораттан кэлэр электрической уот саа- халланан, объектар төһөр бааһыаннааһа кийриг- тэригэр эрдэ аварийнай дизели булуимуттара бйлаабыт. Ошон ферма- лар котельнайдарын, аһы- да объектарын өрүһү- бүттэр. Хаһаайыстыба ааспыт сылга бэйэтэ үбү- гэр таа хаһаайыстыба- тын холбоһор массыһы- ларын булуна сааһааһыт. Бэйэлэрин бэйэлэрэ дьа- һанар буолуохтарыттан сааһааһыт массыһына ол- буорун комплексын ситэ- рингэ, үптэрэ суох буол- лан, күттүөннээх үлэ ыс- тыллыбатах. Ааспыт сыл- га котельнайы уонна ол- буорун ситэртээбиттэр, бйыл биир гараһы үлэ- дэ киллэрэргэ суоттаһал- лар. Чакырдар күннээһи түбүктэрин сөргэ ити курдук бэйэлэри баа- ларын бөбөрөгүнэллэр, сыһыа наадалаах тех- никаны булунарга ыһаһаа- ллар. Кустаахха хортуоп- нуу үүннэрэннэр бу кү- һүн үлэтигэр хааһы- быттар уонна бйылгы ыһаһааһынааһы уурум- муттар. Иккэ килиэһи үүннэрин иһиннэ бйыл- гыттан эссе кэһэтэргэ би- лааннааһаллар.

25 квартира приватиза- цияланна. Оттон сыл ус- таа бүтүнүүтэ 100-чэ квартира приватиза- цияланна.

СИА.

ҮЛЭЛЭРИНЭН ДЬОН АСТЫҤА АХТАРЫН БАҔАРАЛЛАР

Улуус кинилэр са- Һа таас остолобуой үлэлээбитэ балтараа сыл буолла. Бйиги корреспондент остолобуой сибидиссийни В. А. Толстоухованы кытта көрсөн билиг- ни кэһиэ хааһыһы тэригэһи бааһыһынай хайдах-туох дьаһанан үлэһи-Һаһы сыл- дьаһаларын көпсүрүгэр көрдөстө.

—Бастатан туран эгэр буоллаха,—дьеэ Валентина Афанасье- вна,—рынока иһиннэ хаһа бааһар чөлчө- китэ суох бааһыаннаа- ны үһкэтэр. Сотору-со- тору сыһаа үрдүүр. Хаһы да ыт тэрдьы- лан кэлэр хаһааһаах тыа нэһилиэгин дьон- о биирдэ эмэ иһигэр ос-

толобуойга сырыттаха- рына ас сыһааһыттан соһууһаллар. Оттон, дьонгэр, бйиги аспыт онууу ыһааһы сыһа- лаах буолбатах. Кол- лективнытар 18-быт. Авиалорт остолобуойи бйигиһэ филиал ба- Һыһыһынан кийрэр.

Урууһу эргэ дьэ- битигэр холоотохко, таас дьэа быдан аһы, үлэһигэр бары усу- луобуһа баар. Ол ты- Һан баран бйыл кы- Һыһыһыттан канализа- циябыт тоһон, барт уустук бааһыаннааһа олоһобут, ыһааһыттары көрүстүбүт. Ошон ха- ллаан салыһааһына өрө- мүннүүр үлэһи ыһа- тардахыһына сатанар буолла. Туох кыстаа- Һаһы, кыһыһы ыһа-

дарга араас көрсүһүү- лэргэ, үөрүүлээх бизэ- чэрдэргэ, сыһааһылары ыһыһыга канализация үлэлээбитэ наһаа эрэй- дээх. Манна бэйэлэрин сөргэ онуу дойдуларыт- тан калит ыһааһыттар эмэа сылдыһаллар. Онуо- ха кинилэргэ бу итэһэ- лит, бука, үчүгэй өй- дөбүлү хаалларбата чаһы. Бйиги хааһы- Һы айыһына үлэһиттэ- рэ буоларбыт бйыһы- тыһаан, үлэһиттэһи дьон аһыһааһытар бааһааһыт. Уочарат ба- рээдэгиннэ тэригэһи- тан уонна бйирдислээн дьонтон кэра-Һаһа кү- һэри бөдүһээһингэ, сыһааһыга сааһааһы ыһааһыт Кэлэр өртүгэр кыһаһына кайа да ас- тарбыт дьонит.

УУС-ҺАРА. Хаһтан кыһаһыт эбитэ буолла, са- Һа дьыһуан ыла респу- блика дьонни привати- зациялааһын тохтуур үбү дьэи сурах. Оймонон үгүс

СУРАХ ТҮРГЭТЭТТЭ

дьэи кыһаһыларын чаа- Һыһыт бас билиһиригэр ыһааһыһын түргэттэ. Аһааһа бйыл ыһааһы

Синиока: Москва ан-
нынады чакса.
(РИТА—ОСТА).

Эвэрдэлиибит!

истинник эвэрдэлиибит.

Баарабыт күн сирээр баар бары үтүнү, кытаанах доруобуйаны. Эдэр эрчимтэ кыһааһаа, өссө да өр сылларга эдэр көлүөнэ күүс-көмө, холобур буола сылдьаргар. Дьэ кэргэнгэр үтүнү, кэрэни.

Чурапчы алын сүһүөх оһуолатан коллектива.

Күн-күбү тапталлаах ийэбитин, эбэбитин педагогическай үлэ ветераны Федосия Егоровна СОФРОНОВАНЫ 65 сааскыан истинник эвэрдэлиибит. Үс оһону төрөөн мал-дьон оһорбуннар, бийиги тусу-тугар муһура суох кыһааһыт, амарах санаа, олохтук тирэбэ буоларыт иһин ис сүрэхпиттэн сүгүрүйэн туран махтанабыт. Баарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, кырдыары билимнэнэ, өссө да өр сылларга сүбэ-ама, күүс-көмө буолан бийигин үрдэ-көтүтэ сылдьаргар.

Намтан кыһыт, бары аймахтарыт, Хагаластан кыһыт, сэнээр, күтүөтүт, Чыппараттан кийи-тиг, сэнээр, уолук, балтыт, күтүөтүт.

Күндү таптыыр адабытын, эбэбитин Арыллар аһылыгыт оһорор хоту көһөрүлүү кыттылааһыт, тыма, үлэ ветераны Николай Егорович БОРИСОВЫ 65 сааскыан үүһүр үөрүүлээх күнүгүн ис сүрэхтэн истинник-истинник эвэрдэлиибит.

9 оһону иһтэн, улаатыннар, үлөһүт, мал-дьон

оһорбуннар, бийиги тусу-тугар иһирэх, сылаас кыһааһыт, кыһааһыт, үтүө көмөт, олохтук тирэбэ буоларыт иһин дьириник махтанабыт.

Баарабыт үтүө доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары кэрэни, үтүнү, үһүс дьоллоох олоһу. Өссө да өр сылларга бийигин үрдэ-көтүтэ сылдьаргар. **Оһолорук, сэнээр, кийииттэр, күтүөттэр.**

Күндү бырааптыт, убайыт, абаабыт. Егор Федотович МАКСИМОВЫ 50 сааскыан үүһүр юбилейтэн истинник-истинник ис сүрэхпиттэн эвэрдэлиибит.

Баарабыт эһиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, үлэ-дэр ситиһиллэр, дьэ кэргэнгэр дьоллоох-соргулаах олоһу!

Чурапчыттан саһаһыт, убайыт, бырааттарыт Максимовтар, сэнээр, балтыт, күтүөтүт Дьон-новтар, Кытаанахтан балтыларыт, бырааттарыт, кийииттэрин Максимовтар, Трофимовтар.

Күндү убайыт, аймахыт Егор Федотович МАКСИМОВЫ үйэ аһардаах юбилейтэн, 50 сааһынан истинник-истинник, ис сүрэхтэн нөрүүн-нөрүүгүн эвэрдэлиибит. Уол оһо төрөөн техника көлөнө сылдьыт сырыларыт эрчимнээх эдэр сааскыан сааһа турдуннар, үһүн айаһыт суолларыт көрсөр-арыаллаһар үтүмэн эбэх доһотторук-атастарыт тумну-баһа, умуннарбаһа кэрэ кэпсээн кэһиллээх кини-тахса турдуннар. Дьэ кэргэнгэр, бийигин үрдэ-көтүтэ буол, дьоллоох буол.

Владимир Максимов уонна Светлана Смирникова дьэ кэргэннэр.

ФОТОЭТИОДТАР

Эрдэлээх икки «сүрэх»... Кинилэр арай бу мин-мөһө сир аһын сэн баарабыт «куһаран санаа-лаах» — хомо саниене эр аркарыт сөл (үбүһүн снмк).

Аллараһы снмк Австрияда түйэрлибит. Бу үс чуһууска утуйа сытар кийи бытыгар бөр-төхөй үйэ булуммуттар буолбат дуо?

Кейсэп — РИТА — ССТА фотолар.

ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭННЭЭТИН ОЛОХТООХТОРУН ИСТИННЭЭРИГЭР

I, II, III группалаах иһ-бэлииттэр, сэрин кытты-лаахтарыт оһдооболорго улуус дьаһалтатын дьэ-тин 30 №-дээх кабинет-тар нэһилиэһнэ социаль-най өйбүлүм фондатыгар кэлэн тохсунуу 30 күнү-гэр дьэри регистрацион-ны бараргытыгар. Быйыл тохсунуу үйэ бэлиитт-тэр кэлбэкит.

Регистрацияда нэ-лиэһнэ киниһа (сэ-тэр ВТЭК кыһааһа), сэриниһа нүмэрэ ир-дэнэлэр.

Телефонмут 21-621. Социальнай өйбүл фондата.

КӨННӨРҮҮ

«Саха олох» хаһыат бу дьыл тохсунуу 13 күнү-күгүн нүмэрэтир тахсы-быт «Тыс кытааһына» дьэ С. Смирникова бэ-лэһин киллэрибит маты-рылааһыгар автор сыһа өйбүлүлэр, чаччылары тутуубут. Чуолан, Н. И. Кырлыһыт нэһилээх дьа-һалтатын баһылыгыт сол-буйааччы буолбатах — Ни-колай Николаевич нэһи-лиэһнэ дьэ-уот, комму-нальнай хаһаайыстыба су-лууспатын начальнига. Иккитинэ, кварталнай котельнайга капиталнай өрөмүс кыттылааһа, үлэ былаһынар. Оттон «Якутводмелиорация» ПМК-та (начальник П. Н. Минин) өрөмүөгү буол-баһа, «Жуу тэһиэгэ» кө-мөлөһүт. Авторга алһаһы таһаарытын иһин сэр-тин оһолуһуна.

Чурапчы мөһлөһүт-тан: «Иж-Планета-5» мото-цикллары: — УАЗ бортовой авто-машинаны.

АТЫЛЫБЫТ

УАЗ легковой автома-шинада сайаалкалары хо-муйабыт. Сываһа чэлч-ки. Телефонмут 21-668. «Эрэл» таһаарыстыба.

Кыһааһыт, кэргэн, ийэбит, эбэбиттэр үлэ ветерана, хоту көһөрүлүү кыттылааһа

КОРКИНА Мария Николаевна

уһун ырахан ырыттан өлбүтүн, дьириник курутуһун туран, билэр дьонугар, таһаары-тарыгар иһитинэрэбит.

Ийэ, кэргэн, уолаттара, бырааттара, кийииттэр.

Коркина Мария Николаевна өлбүтүнэ дь-рэг курутуһаһын тирдэлэр.

— Кэргэннэр Коркин Спиридон Спиридо-нович, уолаттарыт Афоня, Дима, айма-хтарыт Кытаанахтан бырааттара, балтылар, саһаа, Владимировтар, Коркинар, Ивановтар.

— Эһи кинилэргэ маллар Дорофеевтар, Дьачковскайдар.

— Кэргэннэр Коркин Спиридон Спиридо-новичка таһаара Н. А. Дьачковскай дьэ кэрг-нэр.

— Эһи кинилэргэ ветстанция, ветлаборатория коллективтара.

— Бырааттар Окощеников Степан Петро-вичка Чурапчытаһа алһаһы кырылыһыт за-вод коллектива.

— Уолугар Коркин Дмитрий Спиридонович «Аргыс» ПКФ.

Күндү ийэ, эбэбиттэр Хадаар нэһилээһи олохтооһо, колхознай-совхознай тутуу ветерана

ИВАНОВА Акулина Семеновна

ырахан ырыттан 88 саһыгар өлбүтүн, дь-риник курутуһун туран, билэр дьонугар иһ-тинэрэбит.

Кыһаа, бырааттара, кийииттэр, сэнээр.

Сылаһ кэһиллэһи дьаһалтата олохтооһу Куль-тура дьэтин директорыгар Никитина Агафья Николаевна, дьаһалта бухгалтер Макарова Августина Николаевна уонна кинилэр дьэ кэргэннэригэр тапталлаах ийэлэр, эбэлэр Усуйаана улуһун Саһылык бөһүөлөгүн оло-хтооһо үлэ ветерана

ЛЕБЕДЕВА Мария Владимировна

уһун ырахан ырыттан өлбүтүнэ дьирин ку-турбаһын тирдэр.

«САХААДА» — НОРУОТ ХАҢЫАТА

«Сахаада» хаһыат редакцията истин-ник ааттаах акционн саһаһыт уонна хаһыаһа иһин аһар сыһа урутаан сурутуһу дьаллар. Билигин 15 тыһ. солкуобай төлөбүт кийи эһи төлө-бүр оһорбонко эр «Сахаада» 1994 с. иккис аһарыттан саһаһаан 1996 с.

буһуор дьэри дьэһиттэр тутуһа. Бу туһунан снбилэн «Сахаада» ааһаххыт сөн.

«Сахаада» — норуот хаһыата» акция-да көхтөөхтүк кыттарыһыгар ыһыра-быт!

«Сахаада» редакцията.

Редактор М. Н. СИДОРОВА.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахалин-рафинат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 5-4907. Объем — 1 усл. печ. лист. на 4-х страницах. Тираж — 3814.

Зарегистрирована Саха (Якутской) региональной инспекцией по защите свободы печати и массо-вой информации.

Чурапчинская улусная типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахалин-рафинат», с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». Подписано в печать 21. I. 17 ч. (гр. 18.00 ж.).